

Jaarverslag 2020 Seniorenraad gemeente Berg en Dal

De samenstelling van de Seniorenraad is in dit verslagjaar gewijzigd, en is nu als volgt:

Herman Verblackt, voorzitter	Henk Hubbers	Thérès Wieland
Jan van Loon, secretaris	Paul Ekelschot	Jo Willemsen
Sjef Wieland, penningmeester	Harry Deeken	Tonja Nijenhuis

Mutaties: Gerard van Ewijk was als voorzitter van KBO Groesbeek De Horst lid van de Seniorenraad. Hij heeft die functie tot 1 april 2020 vervuld en is per die datum teruggetreden uit de raad. De nieuwe KBO-voorzitter Henk Hubbers is per 1 oktober toegetreden en bezet de kwaliteitszetel namens de KBO. Ook hebben wij versterking gekregen door toetreding van Tonja Nijenhuis.

Om de verbondenheid met de senioren als doelgroep te waarborgen wordt ernaar gestreefd dat ca. 1/3 van de leden tevens bestuurslid is van een van de ouderen- of seniorenbonden.

Vergaderingen:

De Seniorenraad heeft in dit verslagjaar minder vergaderd dan gepland, dit vanwege de maatregelen rond corona. We hebben vijfmaal regulier vergaderd in Dorpshuis De Sprong in Ooij, en tweemaal bestuurlijk. Het bestuurlijk overleg heeft eenmaal in De Sprong plaatsgevonden, en eenmaal in het gemeentehuis in Groesbeek.

Inzet:

Als Seniorenraad willen we zoveel mogelijk proactief opereren, niet wachten op concrete beleidsvoorstellen, maar initiëren, vragen en meedenken. Zorg & Welzijn, Wonen, Vervoer/Mobiliteit en Veiligheid zijn onze aandachtsgebieden waarbij we ons primair richten op het belang van senioren (55-plus) maar met oog voor het algemeen belang. De Wmo benoemen we niet als apart aandachtsgebied daar de genoemde aandachtsgebieden alle onder de reikwijdte van de Wmo vallen.

Leden van de Seniorenraad nemen daarbij deel aan het Platform armoedebestrijding, Werkgroep burgerparticipatie, Regionale adviesraad doelgroepenvervoer (RAD) regio Arnhem Nijmegen. Vanuit de Seniorenraad is deelgenomen aan een bijeenkomst over Park Dekkerswald in het kader van wonen, en aan de oprichtingsvergadering van de stichting Dementievriendelijk Berg en Dal.

Zorg & Welzijn:

In ons overleg met de gemeente hebben we regelmatig gevraagd om specifiek ouderenbeleid, en de instelling van een ouderenwerker. Dit gaat ons niet lukken. Het grote tekort op het Sociaal Domein staat niet toe dat er extra budget wordt uitgetrokken voor een ouderenwerker. Corona stelt de gemeente voor extra opgaven. Het Sociaal Team en Forte Welzijn zijn alert op signalen van problemen rond corona. Forte Welzijn is gevraagd om binnen het bestaande budget aandacht aan problematiek bij ouderen te besteden. Verder wordt het probleem van eenzaamheid neergelegd bij bestaande organisaties als de ouderenbonden om initiatieven te ontplooiën welke de gemeente wil ondersteunen. Probleem daarbij is dat de mensen om wie het gaat juist niet bij de bonden zijn aangesloten, en dus niet bereikt worden.

Grote financiële zorgen door de almaar stijgende kosten in het Sociaal Domein hebben geleid tot een herstelplan: het in vier jaar terugbrengen van de kosten binnen het Sociaal Domein tot het niveau van 2018. Dat betekende voor de begroting van 2021 een bezuinigingsopdracht van zo'n drie ton, te behalen door 1. te gaan 'normaliseren' en een 'nee-tenzij-houding' bij aanvragen te hanteren, 2. te streven naar meer algemene voorzieningen in plaats van individuele (maatwerk)voorzieningen, en 3. minder bureaucratie door meer beschikkingsvrij toe te kennen. Maatschappelijke organisaties zijn gevraagd kenbaar te maken waar zij kansen zien om besparingen te bewerkstelligen, zo ook het Platform armoedebestrijding, de Wmo Adviesgroep, maar ook Forte Welzijn, de bibliotheek e.a. Via vertegenwoordiging in het Platform armoedebestrijding is de vraag met enige verbazing zo niet

verontwaardiging teruggelegd bij de gemeente, vergezeld door een stevige notitie. De gemeenteraad heeft, door aan diverse knoppen te draaien, bezuinigingsvoorstellen voor een totaal ad € 222.000 op het Sociaal Domein gedaan. Vlak voor het moment dat de raad daar een besluit over moest nemen heeft het college vanwege corona bezuinigingsvoorstellen voor een totaal van € 170.000 teruggetrokken. Het restant ad € 52.000 is overeind gebleven omdat dit relatief weinig mensen betreft. Maar wie het treft ...

Landelijk loopt het Programma Eén tegen Eenzaamheid met instrumenten en praktijkvoorbeelden van aanpak problematiek. De gemeente Berg en Dal heeft zich hierbij (nog) niet aangesloten, en lijkt dat ook niet te gaan doen. Wel is er een werkgroep gestart om iets met het thema eenzaamheid te doen. We zijn door het Sociaal Team benaderd om medewerking te verlenen aan een op te starten werkgroep Preventief werken. Deze werkgroep richt zich ook op ouderen ter voorkoming van eenzaamheid. Uiteraard hebben we dat toegezegd. Door corona liggen veel activiteiten en initiatieven stil. Het Sociaal Team en Forte Welzijn zijn wel alert op mogelijke problemen bij o.a. ouderen als gevolg van corona. Zo is er een speciale telefoonlijn opengesteld, en zijn binnen de RIVM-regels activiteiten face-to-face, via beeldbellen en on-line-events opgepakt.

Een onderzoek naar dementievriendelijkheid in de gemeente heeft geleid tot oprichting van de Stichting Dementievriendelijk Berg en Dal. Onze voorzitter heeft hieraan bijgedragen, en is toegetreten tot het bestuur van de stichting.

Een nieuwe ontwikkeling in de schuldhulpverlening betreft de pilot collectief schuldregelen waar zich een aantal gemeenten bij heeft aangesloten. De pilot betreft het sluiten van een convenant waarbij veel voorkomende schuldeisers, zoals woningcorporaties, energiebedrijven, maar ook gemeenten van tevoren akkoord gaan met een schuldsaneringsplan. Dit scheelt enorm in de tijd en dus in het verder oplopen van schulden (www.nvkk.nl/collectief-schuldregelen). Binnen onze gemeente zijn al wel afspraken gemaakt met o.a. de woningcorporaties om schulden zo vroeg mogelijk op te pakken. Het landelijk initiatief was niet bekend bij de gemeente. De wethouder wil er desgevraagd wel naar kijken.

Wonen:

Ouderen blijven steeds langer thuis zelfstandig wonen. Dat is ook algemeen beleid. De bejaardenhuizen zijn verdwenen, en voor opname in zorginstellingen komt men pas in aanmerking als het thuis absoluut niet meer gaat. Dat is ook goed, en mensen willen ook zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Voor ongeveer de helft van de ouderen betreft dat hun huidige woning in de vertrouwde omgeving, maar de andere helft wil graag naar een kleinere aangepaste woning of appartement dichterbij de voorzieningen. Ook is er vraag naar alternatieve woonvormen als bijvoorbeeld hofjeswoningen. De woningmarkt is verstopt. Een van de redenen is dat ouderen die willen verhuizen dat niet kunnen omdat er geen geschikte woningen zijn, of te duur. Daardoor is er geen doorstroming. Dat geldt uiteraard zeker in de sociale huursector. Wij hebben met name de hofjeswoningen als alternatieve woonvorm nader onderzocht en zien dat ook als een geschikte woonvorm voor ouderen. Een bekend voorbeeld is het 'Knarrenhof-concept'. Er wordt hierbij uitgegaan van gegadigden die aan het begrip 'noaberschap' inhoud willen geven: oog hebben voor elkaar, bereid zijn tot normale burenhulp en ook wat gezamenlijks willen doen met behoud van privacy. In dit concept is in principe ook plaats voor sociale huur. Het moet geen hofje worden voor de wat kapitaalkrachtigere burgers met eigen woningbezit, maar ook kansen bieden aan mensen met smallere beurs uit de sociale huursector. Dit alles hebben we in een notitie onder de aandacht gebracht van de gemeente. Wethouder Verheul is in eerste instantie verantwoordelijk voor Wonen, maar er is ook sprake van een sociale kant aan het Wonen, vandaar ook het terrein van wethouder Van de Scheur. Zij hebben waardering voor de nota uitgesproken, en stellen dat er in de geactualiseerde Woonagenda aandacht wordt besteed aan de woonproblematiek van ouderen, alsook van jongeren en starters. Zij staan open voor initiatieven die de problematiek helpen op te lossen. De gemeente heeft echter geen grondposities, en is daarom afhankelijk van ontwikkelaars, corporaties en burgerinitiatieven. De gemeente brengt bij de plannen tot woningbouw de opgaven zoals geformuleerd in de Woonagenda ter sprake, en probeert te regelen dat hier inhoud aan wordt gegeven, maar zij kan de ontwikkelende partijen niet dwingen. In de Woonagenda stelt de gemeente zich de opgave te komen tot de

verwezenlijking van 1200 woningen tot 2029, waaronder geschikte woningen voor senioren, jongeren en starters.

De Seniorenraad is uitgenodigd voor een presentatiebijeenkomst Park Dekkerswald: van zorgterrein naar een vitale, zorgzame buurt, gehouden in september. Op deze uitnodiging zijn we uiteraard ingegaan. Het is een mooi plan van de ZZG, aantrekkelijk voor senioren. Probleem is wel dat er geen (winkel)voorzieningen zijn, en ook de bereikbaarheid van het OV (de bus) is niet optimaal. De ZZG staat open voor hofjeswoningen en sociale bouw, en er wordt gedacht over de mogelijkheid van een buurtwinkel.

Er zijn nog andere bouwplannen in ontwikkeling welke interessant zijn voor senioren. Zo worden er op het terrein van voormalige bouwmaterialenhandel Schreven in Groesbeek 31 grondgebonden woningen gerealiseerd, waarvan 8 betaalbare koop of middeldure huur. Hoeveel woningen er specifiek voor senioren worden gerealiseerd is niet duidelijk.

Door ZZG worden momenteel plannen uitgewerkt voor woningbouw op de locatie van Vijverhof in de kern Berg en Dal. Dit moet ook een vitale buurt worden met een mix van woningen, ook sociale huur en/of koop.

Vaak wordt de woningtoewijzing in de sociale huursector genoemd als groot probleem. De gemeente en de corporaties hebben hierin weinig invloed, want worden gehouden aan de ook voor Berg en Dal door de raden vastgestelde regionale huisvestingsverordening, met hierin vastgelegde urgentiebepalingen, huisvestingsopgaven statushouders e.d. Woningzoekenden zijn verplicht zich in te schrijven bij Entree, een regionaal samenwerkingsverband van 20 woningcorporaties in de regio Arnhem-Nijmegen. Er is ook geen sprake van labeling van seniorenwoningen. De registratie van woonjaren als toewijzingselement is een aandachtspunt.

Vervoer:

Niet alle kernen in onze gemeente, bijvoorbeeld Kekerdom, worden bediend met een busverbinding. Soms ook is de route van de lijndienst verlegd, zoals in Beek, waardoor de haltes verder weg zijn komen te liggen. In de lokale vervoersbehoefte van mensen die aangewezen zijn op vervoer door derden wordt in een aantal kernen voorzien door vrijwilligers, hetzij met gebruik eigen auto, of met inzet van bijvoorbeeld een toek-toek. Dit is echter niet voorhanden in andere kernen, zoals in Groesbeek Noord en Zuid en De Horst. Het feit dat dat zo is betekent niet dat er geen behoefte aan is. Wij hebben dit steeds weer in onze contacten met de gemeente ter sprake gebracht omdat we vinden dat dat in elke kern, in welke vorm dan ook beschikbaar moet zijn. We vinden het te gemakkelijk om te zeggen dat er blijkbaar geen behoefte aan is, en dat men het blijkbaar goed zelf kan regelen. Lokaal vervoer kan bijdragen tot vermindering van eenzaamheid, juist omdat men de mogelijkheid heeft om van zo'n vervoersmogelijkheid gebruik te maken en er op uit kan gaan. Wethouder Van de Scheur heeft ons gevraagd eens naar de mogelijkheid van ANWB Automaatje te kijken, en dat hebben we uiteraard opgepakt. We zien dit als een prima mogelijkheid om in lokale vervoersbehoefte te voorzien, zonder dat er grote investeringen moeten worden gedaan in aanschaf en onderhoud wagenpark. Kort gezegd komt het hierop neer: De ANWB helpt een gemeente desgevraagd met het inrichten van een servicepunt voor aanvraag en regelen van ritten, en stelt daarvoor de ontwikkelde software ter beschikking. Ritten worden verzorgd tegen een alleszins redelijke kilometervergoeding door aangesloten vrijwilligers met eigen vervoer, en geregeld via het in te richten servicepunt. De ANWB vraagt hierbij wel om inbedding van het servicepunt in een professionele omgeving. We hebben deze mogelijkheid positief in een notitie beschreven en bij de wethouder neergelegd, vooral ook omdat het senioren en andere deelnemers in staat stelt om zelfstandig vervoer te regelen, zonder daarbij steeds weer een beroep te moeten doen op naasten, bekenden of buurtgenoten. Zij staat er ook positief tegenover, behalve op het punt van de professionele inbedding van het servicepunt. Dit zou leiden tot uitzetting van taken in het Sociaal Domein, en dus tot extra kosten. Hierop hebben wij de suggestie gedaan om te kijken of het servicepunt onder te brengen is in Berg en Dal Werkt! Het mes snijdt dan aan twee kanten: er wordt in een vervoersbehoefte voorzien én het betekent zinvol werk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. De wethouder vindt dit op zich een goed idee, en zal hier later op terug komen. Nadrukkelijk zij hierbij gesteld dat ANWB Automaatje niet bedoeld is om de huidige, goed functionerende vervoersvoorzieningen te beconcurreren, maar louter bedoeld is voor die kernen die nog geen vervoersvoorziening hebben.

Veiligheid:

Specifieke veiligheidsvraagstukken hebben we niet behandeld, zijn niet aan de orde geweest. Wel hebben we in het kader van vervoersvoorzieningen gekeken naar het veiligheidsaspect. Dit is belangrijk bij het werven van vrijwilligers. Het heeft met name ook gespeeld bij een mogelijk vervoersinitiatief geënt op het liften met de duim: 'duimomhoog', wat even speelde in Ooij. Bij liften is de chauffeur als toevallige passant mogelijk een onbekende voor de vervoersvrager. Het initiatief is niet van de grond gekomen, anders had het veiligheidsaspect zeker aan de orde moeten komen.

Kunst & Cultuur:

Vanaf begin maart heeft het covid-19-virus onze samenleving behoorlijk plat gelegd. Bezoek aan culturele activiteiten is vrijwel onmogelijk, en we hebben er daarom ook weinig aandacht voor gehad.

Contact met de gemeenteraad:

Er is veel gaande binnen het Sociaal Domein, zeker gezien de voor de deur staande bezuinigingen de komende jaren. Ondanks dat we geregeld vragen om deel te nemen aan de thema-avonden van de gemeenteraad over het Sociaal Domein en de bezuinigingen daarop, maar ook over het thema Wonen, om onze visie onder de aandacht te brengen van de raad is het ons niet gegeven dit in de betreffende thema-avonden te doen. De thema-avonden zijn weliswaar openbaar te volgen, maar we worden er niet voor uitgenodigd, laat staan om er aan deel te nemen. De thema-avonden zijn verworpen tot interne informatiebijeenkomsten voor de raads- en carrouselleden.

Communicatie:

We hebben een nieuwe website laten bouwen met behoud van de domeinnaam. Door corona is de publieke lancering uitgesteld. Het actiever communiceren via de website is door het uitvallen van vergaderingen nog niet opgepakt.

1 maart 2021